

Oponentský posudek na habilitační práci

JUDr. Jana Kudrny, Ph.D.: „Imunita a neodpovědnost členů parlamentu“. Univerzita Karlova v Praze. Právnická fakulta. 2019, 192 s.

Habilitační práce JUDr. Jana Kudrny, Ph.D.: „*Imunita a neodpovědnost členů parlamentu*“, má 330 stran hodnoceného textu (řádkováním „1,5“). Kromě obsahu je text práce tvořen pouze stručným úvodem (s. 5 až 6), 91 částmi (váhám nad jejich označením) bez jakéhokoli podřazení pod obecnější pojem, stručného závěru, jedné přílohy shrnující rozhodování podle čl. 27 odst. 4 Ústavy ČR v letech 1993 až 2019 a seznamu pramenů, ve kterém nejsou odděleny jednotlivé zdroje podle typu (komentáře, monografie, studie, články, parlamentní tisky a stenozáznamy). Zvláště jsou uvedeny pouze sbírky soudních rozhodnutí volebního soudu a Nejvyššího soudu z předválečného období (tedy sbírky označované běžně jako *Koschin* a *Vážný*).

Podle § 72 odst. 1 až 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, je habilitační práce součástí dokladů prokazujících vědeckou kvalifikaci uchazeče a má přinést nové vědecké poznatky pro obor, ve kterém uchazeč žádá o habilitaci. Na toto hledisko zaměřuji posouzení předložené práce, která se předkládá pro **obor Ústavní právo a státověda. Tuto podmínku práce nepochybně splňuje.** Je věnována analýze (v syntetických částech tak výrazná není) tradiční problémy ústavního práva a státovědy, přičemž se v ní uplatňují rovněž poznatky z oborů dějin státu a práva a politologie, které prakticky nelze v souvislosti s řešenými problémy poslanecké imunity pominout.

Mezi **základní požadavky** kladené na takovou práci patří kromě nových vědeckých poznatků také prokázání způsobilosti uchazeče k práci pedagogické, tedy schopnost vyložit složitou problematiku formou, která přináší též takové poznatky systematicky uspořádané, a současně podněcuje k dalšímu zájmu o zkoumaný obor. I tento požadavek práce splňuje, i když hodnocení tohoto aspektu ještě bude věnována potřebná pozornost, protože při ústní obhajobě bude nutné, aby habilitant vysvětlil, proč zvolil takový (zcela neobvyklý) způsob výkladu problematiky jdoucí sice analyticky k „jádru“ věci, ale postrádající potřebný syntetizující pohled podaný přehledným způsobem. Jeho názor, že imunita jako právní institut, je komplexem nástrojů různého typu (přehled na str. 27, 303), sice vysvětluje množství problémů a případů, které se v práci rozebírají, nevysvětluje ale, proč práce postrádá důkladné shrnutí a zobecnění právní problematiky (ve zkratce řečeno) poslanecké imunity.

Své hodnocení věnuji oběma uvedeným základním požadavkům na habilitační práce, přičemž důraz kladu na:

- výběr a složitost zvolené problematiky,
- formu zpracování a splnění formálních náležitostí,
- prokázání odpovídajících znalostí z oboru ústavního práva a státovědy a souvisejících vědních disciplín (zde politologie),

- schopnost samostatně formulovat hypotézy, analyzovat skutkový stav, vyvozovat z něj závěry v podobě nových vědeckých poznatků
- způsobilost formulovat získané poznatky přístupným a přitažlivým způsobem.

Autor si pro svou habilitační práci zvolil problematiku, která plně odpovídá významu vědecko-pedagogické hodnosti, o kterou se uchází. Jde o tradiční problém státovédy a ústavního práva, k jehož řešení oba tyto obory přispívají po staletí v návaznosti na vznik zastupitelských forem rozhodování, s tím spojenou otázkou reprezentace, povahy mandátu a právního statusu reprezentujících subjektů (poslanců). Práce je však věnována jen dílčími problémy v této oblasti, který je v názvu práce (ne zcela výstižným) charakterizován jako „imunita a neodpovědnost členů parlamentu“. Již sám název práce ukazuje, že jde o obecné pojednání, které se nezaměřuje jen na současnou ústavní úpravu imunity a neodpovědnosti v České republice, nicméně právě zde je těžiště práce (s. 178 až 301).

Práce je však založena na obecném výkladu odpovědnosti nositele členství v parlamentu, na rozboru historických vzorů pro její právní úpravu a na pojednání o historii a zkušenostech s ústavní a zákonnou úpravou poslanecké imunity na našem území a na rozbor kladů a záporů její současné ústavní a zákonné úpravy. **Lze tak konstatovat, že volba téma plně odpovídá náročným požadavkům na habilitační práci, neboť jde o téma složité, aktuální, diskutované a odborně náročné na zpracování.**

Jak již bylo shora uvedeno, určité rozpaky vyvolává jednak název práce, jednak to, že práce postrádá systematiku v jejím tradičním pojetí, což však souvisí se zvolenou metodou zpracování této problematiky.

Co se týče názvu práce, její obsah zcela nepostihuje. Autor provádí rozbor nejen všech otázek imunity a trestní či přestupkové odpovědnosti členů parlamentů (v České republice ovšem členů některé z komor Parlamentu), nýbrž pochopitelně s tím spjatých otázek indemnity, disciplinární odpovědnosti a konstrukce poslaneckého (senátorského) mandátu (dále jen „poslanecká imunita“, „poslanec“ a „poslanecký mandát“), právní odpovědnosti, rovnosti a výsad, postavení parlamentu atd. Na druhé straně je práce s výjimkou dvou historických vzorů věnována pouze poslanecké imunitě na našem území, takže neobsahuje obvyklou teoretickou a komparativní část. Rovněž problém „neodpovědnosti“ nemusí být chápán pouze v souvislosti s imunitou (nicméně s otázkou pojetí odpovědnosti se autor v práci vypořádává, byť jde i o problém širší – disciplinární a pořádková opatření).

Co zaráží především, je samotná systematika výkladu. Problém nespočívá v tom, že by autor nepojednal o potřebných pojmech, souvislostech, vazbách atd. při rozboru odpovědnosti spojené s výkonem poslanecké funkce. Jde o to, že práce postrádá (obvykle na úvod podané) syntetizující zobecnění v podobě, ze které bude zřejmé, že zkoumaná problematika má nějaký obecný základ související s tím, kam:

- obecně patří (demokracie, parlamentarismus, povaha a obsah poslaneckého mandátu, typy právní odpovědnosti),
- jak ji lze vymezit z hlediska právní povahy, věcné, osobní, místní a časové působnosti,

- jaké má místo v právním řádu z hlediska pramenů úpravy,
- jaká je procesní stránka rozhodování v imunitních otázkách,
- jaké problémy její zakotvení vyvolává z hlediska právního statusu parlamentu, když jde o ochranu před zásahy výkonné moci do jeho postavení a činnosti,
- jaké problémy její zakotvení vyvolává z hlediska právního statusu poslance a právního statusu fyzických osob (rovnost a výsady),
- jaké místo zaujímá v pojmu právního statusu poslance,
- jaké místo zaujímá v rámci právních záruk výkonu poslanecké funkce,
- kde se vyvíjela a jaké vzory se v historii vytvořily,
- jak se liší o imunity v případech jiných ústavních činitelů (hlava státu, soudci),
- z jakých vzorů a záměrů vychází naše ústavní a zákonná úprava, a konečně
- jaká je současná podoba ústavní a zákonné úpravy poslanecké odpovědnosti spojené s výkonem funkce, z jakých zdrojů čerpá, s jakými problémy je spojena a jak se v praxi vyvíjí.

V zájmu korektnosti třeba uvést, že to si musí čtenář sám domyslet (má to ale být jeho úkolem?) na základě oněch více jako 90 dílčích pojednání, která by se dala pod výše naznačenou obecnou strukturu zkoumání poslanecké odpovědnosti přiřadit ke str. 7 – 29 (obecné východiska a pojmy), str. 30 – 46 (základní historické vzory), str. 47 – 177 (počátky a vývoj právní úpravy právního statusu poslance v Rakousku, Rakousku-Uhersku a v jednotlivých etapách ústavního vývoje Československa a České republiky, přičemž je přihlédnuto i k úpravě imunity členů Sněmu v době tzv. Slovenského štátu) a str. 178 – 301 (vznik, zakotvení a vývoj ústavní, zákonné a reglementové úpravy postavení poslance a jeho odpovědnosti v Ústavě České republiky).

Zvládnutí a promyšlení vazeb zkoumané problematiky se zpravidla projevuje v tom, jak dokáže autor vymezit pro čtenáře její obsah. Marně vzpomínám, že bych se s takto podaným obsahem práce někdy setkal s výjimkou krásné literatury. To práce postrádá, což se projevuje např. v tom, že při vymezení základních pojmů je pominuta otázka imunity v širším kontextu – tedy i jiných ústavních činitelů nebo komparativní pohled včetně otázky imunity v Evropském parlamentu, zejména pak její základní problém rovnosti před zákonem, který je sice v práci zmiňován, ale nikoli jako obecné východisko právní úpravy a zdůvodnění přetrvávání institutu poslanecké imunity ve většině států.

Čtenář tak po přečtení úvodních sedmi pasáží (lze je označit jako teoretický základ) získává dojem, že problém imunity spočívá v pojmu odpovědnosti, a nikoli v pojmu rovnosti před zákonem a v (ne)odůvodněném rozlišování podle čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (výsada, pozitivní diskriminace). O problému rovnosti se tak sice pojednává na několika místech práce, ale nikoli jako nosném východisku konstrukce imunity v podobě určité výsady, ačkoli právě z tohoto důvodu je jeho ústavní úprava zpochybňována a byla již z tohoto důvodu i napadena (bez úspěchu) její ústavní úprava před ústavním soudem (ne v České republice).

Je však věcí autorské licence, jaký způsob podání si zvolí. **Vlastní obsah práce** prokazuje (konečně veřejnosti obecně známou erudici) rozsáhlé znalosti autora z oblasti, kterou si vybral

za téma habilitační práce a které se po dlouhou dobu soustavně věnuje jak na stránkách odborných publikací, tak i jako obecně známý a vyhledávaný komentátor ve sdělovacích prostředcích (zejména tisk a televize).

Autor tak prezentuje velmi důkladný a detailní pohled na vývoj právního institutu imunity a zejména na její praktické uplatňování. Celá práce je tak nutně poznamenána induktivní metodou, kdy autor důsledně dochází k jednotlivým závěrům na základě pečlivě zpracovaného výběru imunitních (a indemnitních) kauz od 14. století po současnost (jako první případ uvádí kauzu poslance *Haxeye* z roku 1397, v literatuře jsou uváděny i případy poslance *Keighleye* z roku 1301 a *de la Mareho* z roku 1376). V tom lze spatřovat hlavní přednost práce, ve které dal autor přednost výkladu (někdy dokonce v dnes propagované metodě „vyprávění příběhu“) jednotlivých imunitních kauz v od počátků parlamentarismu v Anglii, Francii, přes c. a k. monarchii po vznik Československa až do současnosti. Na podkladě těchto soudních či parlamentních kauz poté provádí rozbor jednotlivých otázek spjatých s uplatňováním imunity,

Již to, co bylo uvedeno jako připomínka ke způsobu podání práce naznačuje, že se autor zaměřil více než na teoretickou konstrukci zkoumaných právních institutů (to konečně takto pojatá systematika ani neumožňovala) především na řešení praktických problémů a zobecnění praxe, což konečně souvisí s jeho dlouhodobým zájmem o tuto problematiku. Tento problém napravují „zobecňující“ stručné pasáže jen zčásti (např. stručné pojednání o právní odpovědnosti na str. 11 až 25 a dále o pojmu imunity na str. 26 až 29). Zdá se přitom, že na katedře ústavního práva PrF KU působí něco jako syndrom „první věty“ habilitační práce. Tak jako jsem se musel pozastavit nad její formulací v případě jinak výborného habilitačního spisu doc. Antoše, tak i v nynější práci se hned v první větě dočteme (str. 5), že imunitou se rozumí vynětí osob nebo věcí z právního řádu (!), v dalším textu pak (str. 27 – vynětí z působnosti práva). Zde se autor zjevně nechal ovlivnit definicí F. Weyra (str. 11, 26), která ovšem nevede k možnosti výkladu, že je někdo postaven mimo právo či právní řád (v římském právu *proscriptio*, v dobách divokého Západu v USA či v Austrálii *illegalize*), takže mu nepodléhá, a především jím není chráněn (lze jej např. beztrestně usmrtit). Tak to jistě není myšleno.

Celý **historický úvod** (důkladně zpracovaný) je tak přínosný z hlediska poznání vzniku, právní úpravy imunity (samozřejmě i všeho s ní souvisejícího) a praxe jejího naplňování. K anglické či francouzské historii a praxi sice existuje nepřehledné množství prací, nicméně autor na poměrně malém prostoru přehledně podal základní východiska, demonstroval je na imunitních kauzách a vytvořil si tím dobrý základ pro další pojednání o vývoji právní úpravy imunity na našem území. Historie imunity v Anglii (zde zejména) a Francii není podána samoúčelně, nýbrž jednotlivé modelové případy jsou autorem využívány v dalším textu, takže historický úvod nelze považovat jen za nějakou úlitbu tradici.

Srovnání praxe rakouské Říšské rady, prvorepublikového Národního shromáždění a zásadní změny praxe po roce 1948 je podáno s přehledem a velmi poučně. Zejména třeba zdůraznit pozornost, kterou autor věnuje problematice tzv. imunizace parlamentních projevů, jejíž význam si dnes v době nepřipustnosti cenzury ani dost dobře neuvědomujeme. Totéž platí o imunitě ve spojení s výkonem funkce šéfredaktora. Autorovi správně neuniká ani historická

„zásluha“ poslance Boučka (str. 74 a násl.) na zakotvení unikátní podoby (i z hlediska právní povahy a historického kontextu) vyloučení trestního stíhání „navždy“, kterou se podařilo odstranit až po téměř stoletém úsilí. Autorovi by nemělo uniknout, že rakouské dědictví v podobě formulací právních předpisů a ale i v terminologii z oblasti imunity (jako např. „*sachliche und außerberufliche Immunität*“) přetrvávalo ještě hodně dlouhou dobu. Nakonec i čl. 26 a 27 naší Ústavy upravující postavení poslance mají svůj vzor již v § 40 a 42 první rakouské ústavy z dubna 1848, stejně tak judikatura našeho Nejvyššího soudu v imunitních záležitostech navazuje na prvorepublikovou judikaturu.

Ocenit třeba i to, že autor se věnuje nejen samotné imunitě, ale i její fiktivní podobě v souvislosti s procesy na počátku 50. let, které postihly i řadu poslanců. Autor zde výstižně konstatuje (s. 130), že asi jen u G. Husáka lze prokázat antيداتování jeho přípisu, kterým se vzdává svého poslaneckého mandátu. U ostatních (např. Clementis, Pavel, Novomeský, ale ještě více to platí např. pro takové poslance jako Švermová, Šling, Slánský, byť je autor neuvádí, neboť u nich se získávaly „zkušenosti“ s imunitou, která byla přece jen problémem) lze ovšem pochybovat, že při svém zatýkání něco takového podepsali nebo jim to bylo předloženo k podpisu. Období 1948 až 1989 podal autor rovněž s přehledem a vystižením základních problémů spjatých s dnešní formou vlády. Zde se rovněž opírá o stanoviska polské konstitucionalistiky, což je třeba ocenit, neboť ta šla v rozboru místa poslanecké imunity v nových podmínkách nejdále, přičemž mohla navázat i na práce před rokem 1989. Jako problém vidím jen odkaz na „sovětský vzor“ pro postavení poslance, aniž je proveden nějaký kritický rozbor (s. 134) tehdejší sovětské doktríny (pouze je odkazováno na příslušná ustanovení „stalinské“ ústavy z roku 1936, jako by Ústava SSSR z roku 1977 (spolu s doktrínou k ní) neexistovala. Tato pasáž se svou povrchností dosti jiným částem práce vymyká. Jinak rozbor praktických případů uplatnění ustanovení o imunitě v Československu je opět důkladný a v historických souvislostech (případy Barák, Kettner, Šejna – zde ovšem šlo o příklad neústavního odnětí poslaneckého mandátu spíš než o problém imunitní).

Takto důkladně zpracovaný vývoj právní úpravy imunity je autorem poctivě využit i při rozboru ústavněprávní úpravy jednotlivých aspektů imunity v současnosti (str. 178 až 301). Autor se zde opět drží zvolené metody výkladu na praktických příkladech, které pak zobecňuje. Zde podává důkladný přehled vzniku této ústavní úpravy a následně její důkladný rozbor, který alespoň zde dovoluje posoudit autorův obecný náhled na právní povahu a konstrukci poslanecké imunity (zejména str. 178 až 189). Tento rozbor je vskutku důkladný, každý z analyzovaných případů dokládá nejen znalost skutkové stránky věci, ale i právní problémy s jejím řešením spojené. Tuto část práce mohu jen ocenit, současně však opět musím vyslovit politování, že habilitant alespoň tuto část práce neprošel znovu a nezobecnil problémy, kterými se v ní zabývá. K jeho škodě (i práce samotné) tak tato fundovanost pojednání jako by zaniká. O jak bohatý materiál jde, tak dokládají jen nadpisy, ze kterých plyne nejméně 40 až 50 otázek hmotného i procesního ústavního práva spojených s řešením postavení poslanců podle předpisů o indennitě a imunitě.

Jen samotné vyjmenování těchto problémů svědčí o širokém a komplexním záběru zpracování tématu. Samozřejmě každý z nich představuje sám o sobě diskusní otázku, čehož si

je autor dobře vědom. Proto kromě rozboru skutkových okolností a právních otázek podává v souvislosti s nimi rovněž zasvěcený rozbor názorů v související odborné literatuře a zaujímá přitom vždy své zdůvodněné stanovisko.

V tomto směru není možné vzhledem k přiměřenému rozsahu oponentského posudku rozebírat jednotlivé imunitní „kauzy“ a výsledky jejich analýzy. Ocenit je třeba, že všechny zvolené případy jsou věnovány otázkám, které vyvolaly jak odborný, tak i mediální zájem (zejména případ poslance Davida Ratha) a přinesly zcela nové pohledy na věc. Rozhodování v těchto otázkách potom vytvářeno praktická pravidla parlamentní observance typická pro rozhodování parlamentních těles.

Autor však nepojednává jen o parlamentních stádiích řešení těchto problémů, ale s ohledem na vyvíjející se praxi, se věnuje i dosud málo řešeným otázkám možnosti soudního přezkumu imunitních rozhodnutí sněmoven Parlamentu, které jsou a budou předmětem široké odborné a mediální, popř. i parlamentní diskuse. Složitost a novost těchto otázek dokládá např. návrh na přezkum disciplinárního opatření sněmovny Ústavním soudem (str. 216 až 217, str. 264 a násl. – případ senátora Drymla). Rozhodnutí Ústavního soudu (nemluvě o postupném vývoji názorů na řešení věci) zde názorně dokládá složitost zdánlivě jednoduché věci jakou je ochrana autonomie parlamentního rozhodování i hodnocení důsledků výsady v podobě volby orgánu, před kterým bude chtít člen sněmovny odpovídat (viz též k této otázce str. 213 a násl. – případ D. Ratha). O jak spornou otázku jde dokládá názorně autorův zasvěcený výklad velmi sporného usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 10. 2012 sp. zn. 11 Tcu 135/2012 k ochraně svobody projevu a hlasování (str. 193 a násl.).

V rámci oponentury habilitační práce není třeba postupně oněch více než čtyřicet problémů teorie i praxe rozebírat. Postačí konstatovat, že autor zde prokázal svou známou orientaci v těchto problémech, erudici, znalost literatury a judikatury i schopnost zaujímat vlastní odůvodněná stanoviska. S ohledem na množství řešených detailních otázek (na úkor zobecnění právního institutu) není třeba se zabývat drobnými nedůslednostmi či nepřesnostmi, kterých se v tak rozsáhlém textu lze jen obtížně vyvarovat. Jen jako příklad uvádím názor, že čl. 28 Ústavy představuje jen „doplnění“ imunity (právo odepřít svědectví – str. 31), kdežto v hlavní části práce jde o „součást“ imunity (str. 268 a násl.).

Závěr habilitační práce obsahuje shrnutí výsledků, ke kterým habilitant dospěl. Toto shrnutí je stručné v porovnání s tím, kolik otázek bylo v práci předestřeno a řešeno. To však souvisí s tím, jakou metodu zpracování autor zvolil a co chtěl v práci řešit, tj. především problémy právní úpravy a praxe rozhodování v imunitních otázkách členů komor Parlamentu.

Závěry jsou proto zpravidla obsaženy v jednotlivých částech práce (kterých je téměř sto). Za této situace ani jiný postup nebyl dost dobře možný, což si autor dobře v závěru uvědomuje (str. 302). Sám nakonec dochází (spíše rezignovaně) k závěru, že imunita je sice právní institut, ale tvořený komplexem nástrojů různého typu (str. 303). Je ovšem otázkou, zda jde skutečně o ochranu svobodného výkonu mandátu, což je konečně v posledních letech ražený názor německé ústavně právní judikatury (k tomu slouží již od roku 1848 ústavní zakotvení

zákazu přijímat instrukce a příkazy, dnes pak čl. 26 ve spojení s čl. 24 Ústavy, neboť jde o úpravu mandátního vztahu člena komory Parlamentu a voličů). Současně je tím znovu otevírána tradiční otázka, zda je imunita rovněž právem poslance (kterého se lze vzdát) nebo pouze a tradičně prostředkem ochrany parlamentu. Jinak však jde o problém povahy mandátu a vztahu poslance k voličům a politické straně, která však není z hlediska věcné působnosti institutu imunity pokryta (viz názorně str. 79 a násl. k judikatuře volebního soudu, str. 276 a násl. pro současnost – poslanci Tluchoř a kol.). Tento problém nebude nikdy zcela vyřešen, když názory na něj se stále vyvíjejí (viz rozsudek Spolkového ústavního soudu ve věci *Fall Pofalla, BVerfG, Urteil vom 17. 12. 2001 sp. zn. 2 BvE 2/00* a bohatá literatura k němu. Obdobně to platí i pro *Fall Ramelow*, který již habilitant podrobně rozebírá – str. 300 a násl.) v souvislosti se stále novými okolnostmi, za kterých je imunita uplatňována. Vznikají tak složité komplexy otázek jako např. v poslední době při použití prostředků zpravodajské techniky (co teprve, kdyby šlo o sledování poslance, který má současně fungující advokátní kancelář s prominentní klientelou).

Problémem je tak spíše to, že autor neřeší otázku ochranné funkce imunity zvlášť, nýbrž v souvislosti s jednotlivými „kauzami“, takže její účel spočívající nesporně v ochraně nerušené činnosti parlamentu tak není zvýrazněn, což je – jak již bylo vícekrát zdůrazněno – problém autorského pojetí práce. Pochopitelně je imunita rovněž součástí právního statusu poslance, který je však odvozen od postavení zastupitelského sboru, jehož je členem.

Při celkovém hodnocení habilitační práce nelze pominout i to, že k základním požadavkům kladenými na takovou práci patří, kromě prokázání erudice, orientace v problematice a předstření nových vědeckých poznatků, také prokázání způsobilosti uchazeče k práci pedagogické, tedy schopnosti vyložit složitou problematiku formou, která přináší též takové poznatky ve formě systematicky uspořádané, srozumitelné, a současně podněcující čtenáře k dalšímu zájmu o zkoumaný obor. Tento požadavek práce splňuje v dostatečné míře v analytických částech zejména tam, kde rozebírá konkrétní kauzy. Konečně schopnost vyložit složité problémy ústavní praxe je v případě habilitanta všeobecně známa z jeho četných televizních vystoupení i publicistických článků v tisku). Totéž platí pro jeho aktivní účast vědeckých konferencích. Tyto, pro uchazeče příznačné rysy profesního působení, nelze při hodnocení práce opomenout.

Mám-li shrnout své závěry k oponované práci, mohu jen konstatovat, přes možné výhrady ke způsobu podání problematiky (viz připomínky k systematice práce), že autor prokázal fundované zvládnutí v minulosti v literatuře dosti opomíjené problematiky imunity členů komor Parlamentu. V této oblasti (po zpracování disertační práce v roce 2002) po dlouhou dobu nepochybně prokazuje výbornou orientaci, znalosti a způsobilost danou problematiku analyzovat, vysvětlovat a předkládat návrhy na řešení. Lze jen litovat, že k habilitační práci zpracované tímto stylem nelze přiložit podrobný věcný rejstřík, neboť v její podobě dostává každý zájemce o problematiku imunity obrovské množství údajů, informací a názorů prakticky na všechny s ní spjaté problémy, které se dosud objevily v našich poměrech.

Bez ohledu na výše zmíněné připomínky a náměty k obsahu práce nelze než, po zhodnocení jejího celkového zaměření na řešení praktických a aktuálních problémů našeho ústavního práva v oblasti zakotvení imunity členů komor Parlamentu, stejně jako prokázaných znalostí odborné literatury, ale i praxe analyzovaného právního institutu, konstatovat, že **předložená habilitační práce splňuje nároky kladené na habilitační práce v oboru ústavního práva a státovědy. Doporučuji proto, aby bylo dále pokračováno v zahájeném habilitačním řízení, jehož výsledkem by bylo jmenování JUDr. Jana Kudrny, Ph.D. docentem pro obor ústavního práva a státovědy.**

V Brně dne 23. srpna 2020

prof. JUDr. Jan Filip, CSc.